

Städutbildning till vårdpersonal

Michaela Skytt och Lawan Wallenius
Hygiensjuksköterskor

Eftermiddagens innehåll

- › Städningens betydelse för att minska risken för smittspridning
- › Vem är ansvarig för vad?
- › Desinfektionsmedel
- › Dagligt städ och slutstäd

> Städning i vårdlokaler

Städar vi på sjukhus enbart för trivsel?

- Nej, städningen har också betydelse för smittspridningen på våra sjukhus
- Städning hjälper till att hålla ner bakteriefloran i miljön, därmed minskar risken att föra smitta vidare mellan ytor och föremål
- Resistenta bakterier ökar i Sverige och i världen

Danderyds sjukhus – en bakteriebomb

Cancersjuk läkare slår larm

Dammråttor, bakteriefällor och toaletter bruna av skit.
Cancersjuka läkaren Björn Bragée reagerade starkt på smutsen på Danderyds sjukhus.

METRO REKOMMENDERAR

► VIDEO: Se inslaget här

Smittsamma tarmbakterier sprids allt mer på sjukhusen. Enligt SVT:s Rapport rapporterades under årets första sex månader 261 fall av den multiresistenta tarmbakterien VRE i Sverige. Det går att jämföra med de tio fallen under samma period förra året.

Läkaren Björn Bragée som är svårt sjuk i tarmcancer och är inlagd på Danderyds sjukhus i Stockholm är allt annat än nöjd med städningen och den slitna miljön.
– Obegripligt att städningen på en sådan här avdelning består i att en städerska kommer in 6–7 minuter varje dag, säger Björn Bragée till Rapport.

Dålig hygien på sjukhusen sägs vara en riskfaktor för spridning av just VRE-bakterien.
– Det här är ett problem som är väl känt över hela Sverige. Det skulle kunna vara vilket sjukhus som helst. Det är många klagomål på städningen från både patienter och personal, säger Smittskydds-institutets Kerstin Mannerquist till Rapport.

Under den senaste tiden har 26 patienter på Varbergs sjukhus smittats av VRE och har fått sjukhuset att införa stränga besöksförbud på flera avdelningar.

> Verkställighetsbeslut

- Nationella riktlinjer ska tillämpas
- Städning ska ske dagligen där patienter undersöks, vårdas och behandlas
- Toalettutrymmen/hygienutrymmen som används frekvent av flera patienter ska städas minst två gånger per dag
- Riktlinje med tillhörande instruktioner ska finnas och följas
- Personal som städar, oavsett om det är lokalvårdare eller service- och vårdpersonal, har utbildning i städmetoder och basala hygienrutiner
- Ansvarsfördelning mellan städ och vårdpersonal ska finnas

VERKSTÄLLIGHETSBE SLUT ^{1 (1)}
Förvaltningschef Hälso- och sjukvård Dalarna
Dokumentnummer HSN 2023/5706
2023-06-12 Beslutsnummer 86/23

Städning

Beslut

Förvaltningschef beslutar att nationella riktlinjer och rekommendationer (exempelvis städstandarder och Städning i vårdlokaler – vårdhygieniska rekommendationer för städ-, service- vård- och omsorgspersonal) ska tillämpas.

Städning ska ske dagligen i lokaler där patienter undersöks, vårdas och behandlas.

Toaletter/hygienutrymmen som används frekvent av flera patienter ska städas minst två gånger per dag.

Vårdgivaren ansvarar för att riktlinje med tillhörande instruktioner finns tillgänglig och följs.

Verksamheten ansvarar för att personal som städar, oavsett om det är lokalvårdare eller service- och vårdpersonal, har utbildning i städmetoder och basala hygienrutiner samt att ansvarsfördelning mellan städ- och vårdpersonal finns upprättad.

Gäller för verksamhet
Hälso-och sjukvård Dalarna

Skäl

God hygienisk standard är en del av god kvalitet inom vården, vilket anges som ett specificerat krav i Hälso- och sjukvårdslagen. Städning och rengöring minskar mängden mikroorganismer i miljön och är, tillsammans med basala hygienrutiner, viktigt för att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning.

All städning kräver utbildning i städmetoder och basala hygienrutiner oavsett om det är lokalvårdare, service- eller vårdpersonal som är utförare, de ska även känna till städinstruktioner och aktuell ansvarsfördelning.

Asa Dederic
Förvaltningschef Hälso- och sjukvård Dalarna

Planeringsansvarig Asa Hansson Patientsäkerhet, Vårdhygien	Postadress Region Dalarna Box 712 791 29 Falun	Besöksadress Regionkontoret Vasagatan 27 Falun	Organisationsnummer 232100-0180
--	---	---	------------------------------------

> Städansvar

- Vårdgivaren har det yttersta ansvaret för att en städriktlinje upprättas
- Kvalitetskrav i relation till lokalens hygienklassificering
- Kvalitetsuppföljning avseende städning och rengöring
- Verksamheten ansvarar för att riktlinjer med tillhörande instruktioner finns tillgängliga och följs.
- All berörd personal ska känna till dessa riktlinjer och instruktioner
- Gränsdragningslista nödvändigt

> Rengöring och desinfektion

Rengöring

Tar bort smuts och minskar mängden mikroorganismer. Försämrar förutsättningarna för bakterierna att kunna växa till.

- Ytan bearbetas mekaniskt med lätt fuktad duk/mopp och ska vara torr inom 1 minut.
- Använd duk eller mopp får inte återdoppas.
- Dosera rengöringsmedel enligt instruktionen på förpackningen.

Desinfektion

Avdödar mikroorganismer och förhindrar att smitta kan överföras.

- Ytan bearbetas mekaniskt med rikligt med desinfektionsmedel med tensid, när ytan torkat är desinfektionen klar.
- Observera inverknings tiden som står på förpackningen, alltså tiden ytan ska vara fuktig av desinfektionsmedlet innan medlet torkat och desinfektionen är klar.

- > **Vi gör ofta annorlunda hos en patient med känd smitta? Behövs det och varför i så fall?**

> Hur gör vi i praktiken?

Vem städar vad på en mottagning?

Behövs förkläde vid städning?

Går det att göra en snabb städning?

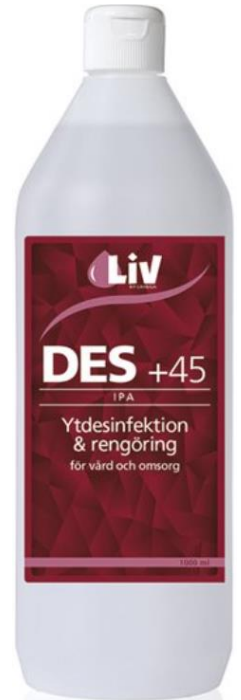
> Vilka desinfektionsmedel rekommenderar vi och när?

1. **Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid** (rengörande verkan) Rekommenderas i de allra flesta fall

2. **Virkon – Oxiderande medel**

Rekommenderas vid vinterkräksjuka och stora blodspill

Desinfektionsmedel inaktiveras av smuts (organiskt material)!

> Desinfektion av ytor

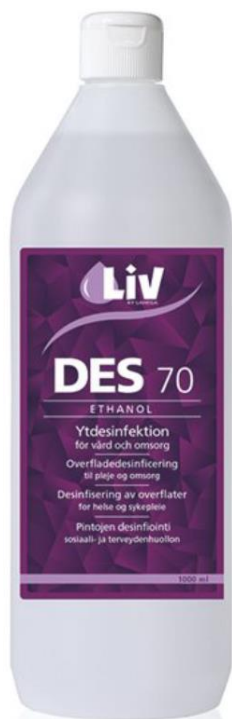
Desinfektionsmedel inaktiveras av smuts det vill säga organiskt material. Därför bör det desinfektionsmedel som används till ytor även ha en god rengörande effekt

1. Använd alltid handskar för att undvika uttorkning av huden
2. Ha på medlet flödigt och i ett jämnt skikt över ytan
3. Bearbeta ytan noga med en torkduk tills den är synligt ren. Den mekaniska bearbetningen av ytan är mycket betydelsefull
4. Lämna ytan fuktig och låt den långsamt självtorka. Det är viktigt att ytan är fuktig under hela inverknings tiden

På desinfektionsprodukter skall det finnas angivet hur länge den ska verka på ytan

Vilken ytdesinfektion till vad?

*Etanolbaserat
ytdesinfektionsmedel
för rena ytor*

*Isopropanolbaserat
ytdesinfektionsmedel med
tensid/rengörande verkan*

*Etanolbaserat
ytdesinfektionsmedel med
tensid/rengörande verkan*

> Blir desinfektionen bättre med högre alkoholhalt?

- Alkoholerna etanol och isopropanol kan vid höga koncentrationer (70 %) göra att levande mikroorganismer kapslas in t ex under blodspill på en yta.
 - Detta kallas för trappingeffekt och medför en risk att ej avdödade mikroorganismer sedan kan spridas vidare.
- I Sverige används ofta isopropanol i lägre koncentration (42-45 %) i ytdesinfektionsmedel
 - Detta har visat sig kunna begränsa trappingeffekten och har en bättre avdödande effekt jämfört med etanol vid samma koncentration.

> Städriktlinjer/Arbetsbeskrivning

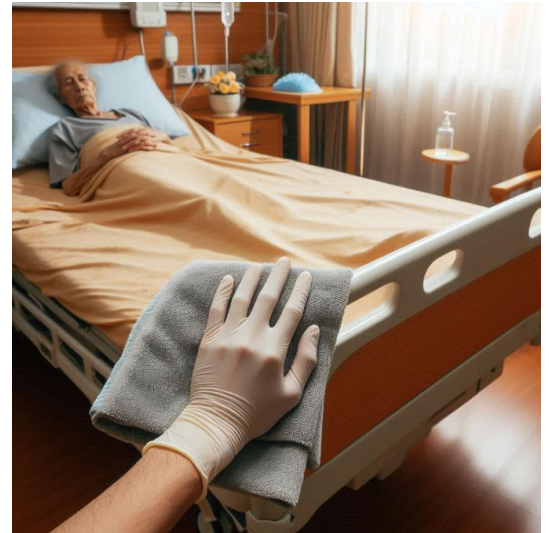
Olika metoder för städning/rengöring kan användas. Oavsett metod är den **mekaniska bearbetningen avgörande för att uppnå ett bra resultat**. Graden av förorening behöver bedömas. Identifierade kritiska punkter ska framgå av lokal anvisning för verksamheten.

Kraftig nedsmutsning samt alltid vid slutstädning

- Rengör alltid först med vatten och rengöringsmedel, klös i trasan
- Identifierade kritiska punkter desinfekteras därefter med ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande effekt

Låg grad av nedsmutsning – daglig städ

- Rengör med vatten och rengöringsmedel. Identifierade kritiska punkter desinfekteras med ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande effekt
alternativt
- Rengör och desinfektera direkt med ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande effekt. Exempel är verksamheter med mycket medicinskteknisk utrustning

Punktdeinfektion. Spill/stänk av kroppsvätskor torkas upp direkt. Vid större mängd används vatten och rengöringsmedel. Avsluta alltid med ytdesinfektion med tensid.

Punktstädning Utförs vid spill av annat än kroppsvätskor. Använd vatten och eventuellt rengöringsmedel.

Undersöknings-/ behandlingsrum:

- Rengöring/desinfektion av tagytor, patientnära ytor och brits/undersökningsstol efter varje behandling av sår, drän, stomier, kateterisering, mindre kirurgiskt ingrepp, gyn- och rektalundersökning.
- Daglig rengöring av patientbrits, undersökningsstol, arbetsyta på bänk/vagn/rullbord.
- Veckovis rengöring av exempelvis britsens underrede och undersökningslampa.

Britsar/undersökningsstolar:

- Britsar och undersökningsstolar med trasigt ytskikt åtgärdas, försvårar rengöring.
- Underlägg ska användas vid behandling av sår, drän, stomier, kateterisering, mindre kirurgiska ingrepp, gyn- och rektalundersökningar
- Kudde med överdrag som går att desinfektera

> Vårdrum – slutstädning

- Vid byte av vårdplats
- Vid avslutad isolering
- Vid hemskrivning

- Städa alltid från rent till smutsigt
- Håll orent material åtskilt från rent
- Noggrann bearbetning
- Börja med omkringytor
- Dubbelstäda – rengöring **och** desinfektion
- OBS! kontaktytor/tagytor
- Rengöring av golv
- Rengör städutrustning

Medicinskteknisk utrustning och hjälpmedel bör vara patientbundet. Flergångsutrustning som tas ut från rummet desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande verkan eller enligt tillverkarens anvisning.

> Bra dokument att ha koll på när det kommer till städ

RIKTLINJE Sida: 1/11

REGION DALARNA

Godkänt: 2024-06-28
Giltigt t.o.m.: 2027-06-28

Ver.nr: 14.0
Dir:

Smittsamma sjukdomar i vården

Innehåll

CLOSTRIDIODES DIFFICILE	2
COVID -19	3
GASTROENTERITER	4
HEPATIT A	5
HIV, HEPATIT B, C och D	6
INFLUENSA	7
LUNGTUBERKULOS	8
MYKOPLASMA PNEUMONIAE	9
MÄSSLING	10
PERTUSSIS - KIKHOSTA	11
RS VIRUS – RESPIRATORY SYNCYTIAL VIRUS	12
SKABB	13
SÄRINFEKTION	14
VARICELLA-ZOSTERVIRUS- VATTKOPPOR OCH BÅLTROS	15

För information om **multiresistenta bakterier** (MRSA, ESBL, ESBL_{CARBA}, VRE och Karbapenemresistent Acinetobacter
Se Multiresistenta bakterier: [extern hemsida Smittskydd & Vårdhygien Dalarna](#) i vänsterspalten.

Upprättat av: Nyman Erica /Smittskydd och vårdhygien Dalarna /Falun
Godkänt av: Thelander Marie /Smittskydd och vårdhygien Dalarna /Falun
Ör verksamhet: LD
Injer Smittskydd/vårdhygien

Smittsamma sjukdomar i vården

RIKTLINJE Sida: 1/1

REGION DALARNA

Godkänt: 2024-06-12
Giltigt t.o.m.: 2027-06-12

Ver.nr: 12.0
Dir:

Multiresistenta bakterier handläggning i öppen- och slutenvård

Innehållsförteckning

MRB (multiresistenta bakterier)	2
Ansvarsfördelning	2
Aktuella MRB	2
MRSA (Meticillin-Resistent Staphylococcus Aureus)	3
Smittisker	3
Rutiner vid MRSA	3
ESBL (Extended Spectrum Betalactamases)	6
Smittisker ESBL	6
Rutiner vid ESBL	6
ESBL _{CARBA} (Extended Spectrum Betalactamases med karbapenemasaktivitet)	9
Smittisker ESBL _{CARBA}	9
Rutiner vid ESBL _{CARBA}	9
VRE (Vancomycinresistenta Enterokocker)	12
Smittisker VRE	12
Rutiner vid VRE	12
Karbapenemresistent Acinetobacter	15
Smittisker karbapenemresistent Acinetobacter	15
Rutiner vid karbapenemasproducerande Acinetobacter och Pseudomonas	16
Referenser	18

[Länk till screening avseende multiresistenta bakterier \(MRB\)](#)

Medicinskt indicerade och rehabiliterande åtgärder får aldrig hindras eller fördröjas på grund av konstaterad eller misstänkt smitta av multiresistenta bakterier. Alla patienter har rätt till samma medicinska omhändertagande, bemötande och omvårdnad.

Vårdpersonal som deltar i patientnära arbete ska tillämpa basala hygienrutiner i alla vårdssituationer! Risken är då liten att koloniserar eller infekteras av multiresistenta bakterier.

[Basal hygien och klädrester \(2015-10\)](#)

Upprättat av: Nyman Erica /Smittskydd och vårdhygien Dalarna /Falun
Godkänt av: Thelander Marie /Smittskydd och vårdhygien Dalarna /Falun
För verksamhet: LD
Riktlinjer Smittskydd/vårdhygien; Smittskydd Ukraina

Multiresistenta bakterier handläggning i öppen- och slutenvård

REGIONSSERVICE | **REGION DALARNA** | **RS D VERKSAMHETSSYSTEM**

Förvaltning: Regionsservice	Verksamhet: Lokalvård och Vårdnära Service
Dokumentägare: Processägare lokalvård	Senast rev: 240617
Dokument: Instruktion för slutstädning	Sida: 1/6

Instruktion för slutstädning

Slutstädning utförs av lokalvårdare, servicemedarbetare (VNS), vård- eller omsorgspersonal. Slutstädning utförs när patient skrivs ut eller byter vårdplats och i samband med att patient bedöms som smittfri efter isolering.

Slutstädning i vårdmiljö syftar främst till att avlägsna smittämnen från ytor och på så vis förebygga spridning av mikroorganismer. Mekanisk rengöring med lätt fuktad mikrofiberduk är av största vikt oavsett känd smitta eller inte. Desinfektion av tagtytor och andra kritiska ytor utförs efter rengöring för att ytterligare minska risken för spridning av bakterier och virus.

Ansvar

- Vårdenheten ska identifiera och rapportera eventuell smitta som kräver speciell skyddsutrustning, annan typ av desinfektionsmedel eller annan städmetod till den som utför städningen.
- Den som utför städning ansvarar för att stämma av med ansvarig vårdpersonal innan slutstädning påbörjas; dels för att undvika att nödvändig information missas, dels för att vårdpersonalen ska veta var vi befinner oss och vad vi gör.
- På de avdelningar som har vårdnära service (VNS): Vårdpersonal tömmer rummet på patientens personliga tillhörigheter innan slutstädning påbörjas.
- Vårdpersonal eller servicemedarbetare (VNS) tömmer rummet på hjälpmedel och rengöring av dessa, samt annat som inte tillhör rummet innan slutstädning påbörjas. Kvarlämnat porlin tas ut från rummet, eventuell vätska töms i toalettstol eller diskho.
- Vårdpersonal eller servicemedarbetare (VNS) lägger smutsiga sängkläder i tvätsäck samt kontrollerar att all tvätt är separerad och att inga andra föremål följer med. Riskavfallstvätt läggs i gul säck.
- Vårdpersonal eller servicemedarbetare (VNS) bäddar rent i sängen efter genomförd slutstädning.

Skyddsutrustning som används:

- Engångshandskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor, kemikalier och vid orent arbete såsom toalettstädning.

Instruktion för slutstädning

Avslutningsvis

- Fyll gärna i utvärdering
- Nästa tillfälle 21/11 kl 13:30-15
 - Ämne: Vinters virus

Vård	
Vård och behandling	—
Ambulanssjukvård	
Arbetsterapi	
Asyl- och migranhälsa	
Barnhälsovårdsenheten Dalarna	
Bensår	
Bild- och funktionsmedicin	+
Fotterapeuter	
Fysioterapi	+
Försäkringsmedicin	+
Laboratoriemedicin	+
Läkemedel	+
Medicinsk teknik	
Nationella taxan - privata fysioterapeuter & läkare	+
OCD-mottagning	
Sjukhusbibliotek i Dalarna	+
Smittskydd och vårdhygien	—
Statistik Smittskydd	+
Vårdhygien	—
Vårdrelaterade infektioner (VRI)	
Punktprevalensmätningar	
Utbildningsmaterial	
Vårdhygienisk egenkontrollrond	
Hygienutbildningar	
E-utbildningar med kod	
Verkställighetsbeslut	
Vaccination	+

Hygienutbildningar

Information om de hygienutbildningar vi erbjuder för kommuner och regionanställda.

Vi vill hälsa er välkomna till höstens hygienutbildningar

Sätt gärna sidan som en favorit!

Hygienutbildningar riktade till kommunerna

[Inbjudan till kommunen](#)

Utbildningarna genomförs via TEAMS.

För chefer

Betydelsen av städrutiner inom omsorgen

2024-10-08 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Vinters virus

2024-11-12 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

För personal kommunen

Betydelsen av städrutiner inom omsorgen

2024-10-10 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Vinters virus

2024-11-14 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Hygienutbildningar riktade till Regionen

[Inbjudan till Regionen](#)

Utbildningarna genomförs i TEAMS

Städuutbildning till vårdpersonal

2024-09-19 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Vinters virus

2024-11-21--13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Uppföljning av utbildning

Vänligen besvara denna enkät efter genomförd utbildning.

[Enkät efter utbildning](#)

Här nedan publicerar vi **åhörarkopior** från föreläsningarna

**Dela kunskap om
handhygien – varför
är det fortfarande
så viktigt?**

**För att det hindrar
smittspridning i
vård och omsorg**

Rena händer räddar liv

